NOTARIS HERMANNUS CRAENS · 1725–1729

Op zoek naar Peters vijftig gulden

Maria Bastiaens bedacht in 1722 Peter en Geertruijd, kinderen van Peter van den Bergh en Erlindis Beners, met ieder vijftig gulden. Een ontvangstbewijs zou kunnen verraden waar Peter toen woonde. Vijf minuten uit de daaropvolgende jaren laten vooral zien wie het geld in de onderzochte transacties werkelijk toekwam.

18 augustus 1725 · de ouders van Hubertus

Godefridus Reijnders, burger en koopman van Maaseik, verschijnt met zijn vrouw Catharina Houbie. Zij treffen een regeling voor hun zoon Hubertus, novice bij de kruisheren in Maastricht. Voor het geval hij zijn ouders overleeft, is sprake van een jaarlijkse uitkering van twintig rijksdaalders of tachtig gulden Luiks. De akte noemt zijn aanstaande professie.

14 januari en 12 april 1728 · de weduwe

In januari noemt Craens de weduwe van Geerdt Reijnders als eigenares van aangrenzende grond. In april noemt hij haar ook bij haar eigen naam, Catharina Houbie. Zij koopt samen met Leonard Driesen een aandeel in het Driesweertjen. In de afrekening staat een schuld van honderd gulden aan haar.

6 oktober 1729 · een nieuwe geldlening

Catharina Houbie verschijnt als weduwe van Geerdt Reijnders en verstrekt tweehonderd Maaseikse gulden aan Jenneken, weduwe van Peter Matthijs. De rente bedraagt vijf procent. De eerste rente vervalt op 6 oktober 1730.

Bewijsstatus voor Peter · KANDIDAAT

In deze vijf akten ontbreekt een betaling van het legaat aan Peter of Geertruijd. Ook noemen de akten bij de gezochte Peter geen woonplaats of echtgenote. De gelijkstelling van de Maaseikse dopeling uit 1693 met de echtgenoot van Anna Wolters in Kessel (D) blijft open.

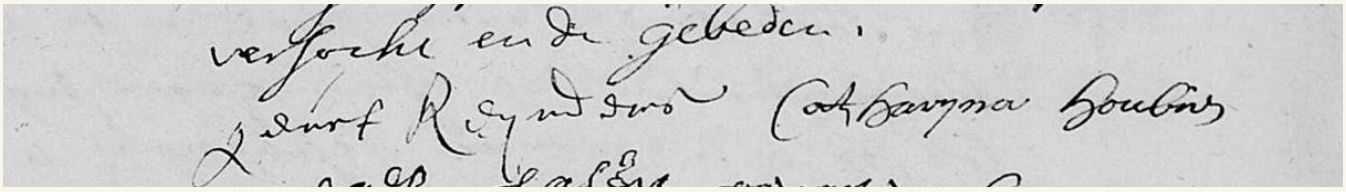
Familieartikel met de oorspronkelijke testamentbeelden van 1722

PERSONEN EN HUN ROL

Wie sprak, wie kocht, wie ontving?

De naam van de koopman

Craens schrijft in de aanhef van akte 83 Godefridus Reijnders. Bij de ondertekening staat een korte vorm van zijn voornaam, naast de naam van Catharina. De weduwenakten noemen haar man Geerdt. Die combinatie maakt deze koopman sterk waarschijnlijk de Geurdt Reijnders die in 1722 tot executeur werd benoemd. Geen van de vijf akten vermeldt dat zijn vrouw of zoon het testament uitvoerde.

Detail uit beeld 1058, fol. 81v. De namen van het echtpaar staan op één regel.

11 juli 1726 · Marie van de Bergh legt een verklaring af

De notaris noemt Marie een geestelijke dochter en inwoonster van Maaseik. Zij was de verzorgster van Agnes Schelen, weduwe van Laurens Fabri. Marie en de vroegere dienstmaagd Maria Heningens verklaren wat zij op 17 mei, de dag voor Agnes’ dood, hebben gehoord. Agnes wilde haar neef Libertus Bollen haar aandeel in de landerijen nalaten. Haar nicht Maria Anna Bollen zou de aanstaande oogst krijgen.

Correctie bij de notitie van 11 oktober

De oudere indexlezing liet de woorden over de dag vóór het overlijden op Marie slaan. In de minuut ligt Agnes op haar sterfbed. Marie verschijnt bijna twee maanden later voor Craens. Rechtsboven op beeld 1114 staat haar naam boven het als zodanig aangeduide handmerk van Maria Heningens. De akte geeft geen verwantschap tussen Marie en de in 1693 gedoopte Petrus.

12 april 1728 · een negende deel van het Driesweertjen

Derick van der Hagen, weduwnaar uit Stockhem, treedt op met zijn dochter Maria Anna. Leonard Driesen en Catharina Houbie kopen ieder de helft van het verkochte negende aandeel. De prijs is vijfhonderd Maaseikse gulden. Bij de verrekening van de koopsom staat een kapitaal van honderd gulden op naam van de weduwe, met een afzonderlijke post voor bijkomende kosten.

RIJKSARCHIEF HASSELT · NOTARIAAT MAASEIK

De vijf minuten terugvinden

Hermannus Craens, band 1032 (1723–1729). FamilySearch, film 1462280, beeldgroep 009003915. De folio’s volgen de bladnummering in het register. Elk van de elf bronbijlagen bevat de volledige opname en een link naar het overeenkomstige beeld.

DATUM	AKTE	FOLIO	BEELDEN	BIJLAGE IN PDF
18-08-1725	83	80r–81v	1056–1058	blz. 4–6
11-07-1726	143	136r–137r	1113–1114	blz. 7–8
14-01-1728	227	223r–223v	1200–1201	blz. 9–10
12-04-1728	244	238v–240r	1216–1217	blz. 11–12
06-10-1729	327	317r–317v	1295–1296	blz. 13–14

Bronconflict over Catharina’s sterfjaar

De Inventaris Onroerend Erfgoed vermeldt bij de grafsteen in de Kapucijnenkerk Godfried Reynders († 1727) en Catharina Houbie († 1720). Craens laat Catharina in 1725 zelf optreden als echtgenote en in 1729 als weduwe en geldgeefster. Het jaartal 1720 kan dus niet het sterfjaar zijn van de vrouw die deze minuten noemen. Haar sterfdatum is hier niet vastgesteld.

Waar een kwitantie nog kan opduiken

Het bestaande dossier noemt voor 18 januari 1737 bij Craens een lening met grondrente (XII–142ab, nr. 168) met zowel Catharina Houbie als Marie van den Bergh in de index. De vraag voor die minuut is van wie de hoofdsom was en krachtens welke titel zij handelden. Alleen een expliciete verwijzing naar het legaat, de begunstigde of een gevolmachtigde kan dit spoor met de uitbetaling verbinden.

Ook de datum waarop het legaat opeisbaar werd, is open. Het dossier van 18 november behandelt een testament van een Maria Bastiaens uit 1760. Of beide testamenten van dezelfde vrouw zijn, is nog onbewezen. Een zoekperiode die eindigt in 1729 kan dus te vroeg eindigen.

Dossier van 11 oktober · eerdere lezing van de verklaring over de landerijen

Familieartikel van 18 november · vergelijking van de testamenten van 1722 en 1760

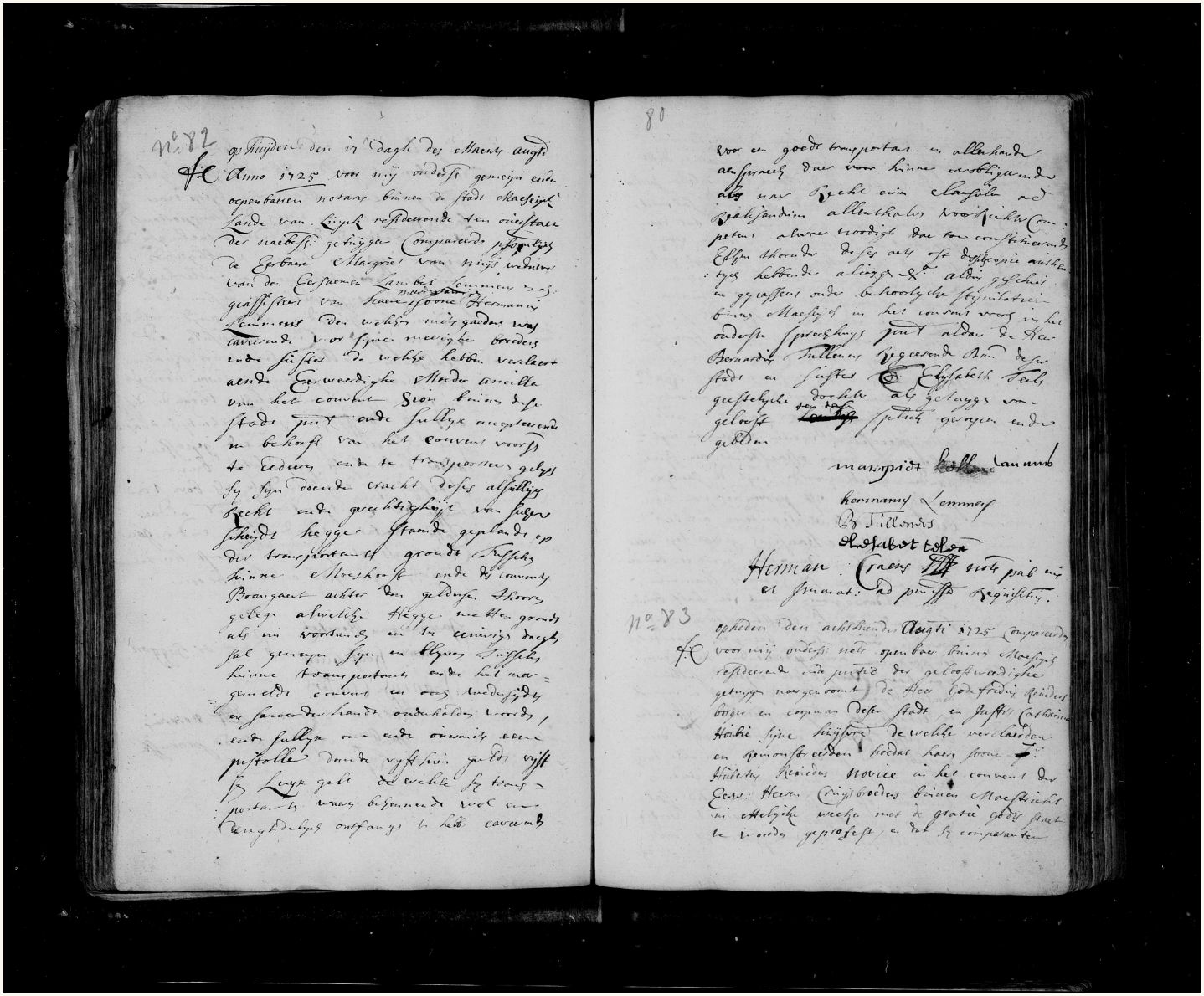
Beschrijving van de grafsteen · Inventaris Onroerend Erfgoed

Eerdere broncontrole · Gerardus als getuige in akte 46 van 15 december 1724

Tekst en vindplaats van het testament van Maria Bastiaens · 15 mei 1722

18 augustus 1725 · Akte 83

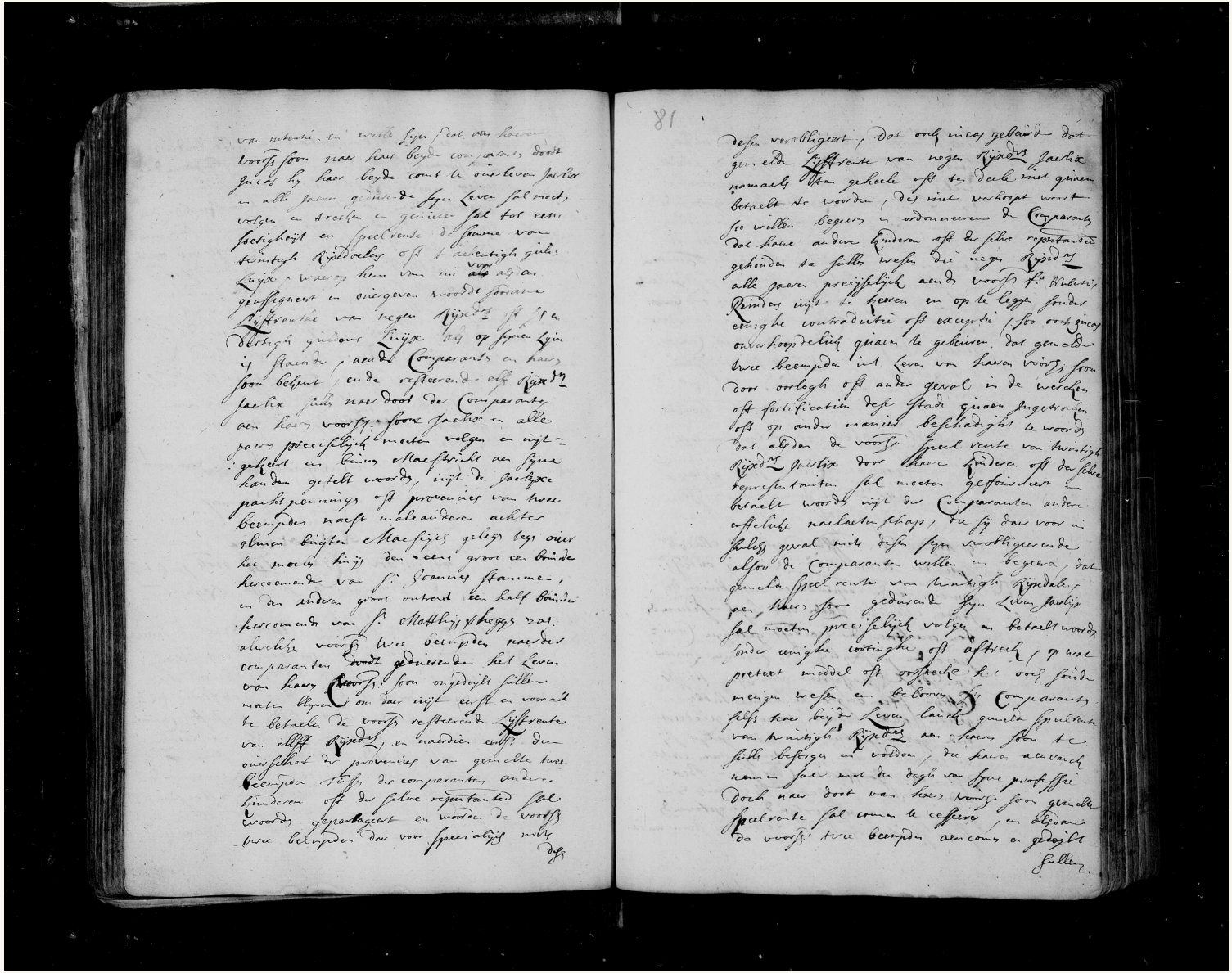
Rechts onderaan begint nr. 83. Craens noemt de ouders, hun zoon Hubertus en het Maastrichtse convent.

FamilySearch · open beeld 1056

18 augustus 1725 · Akte 83

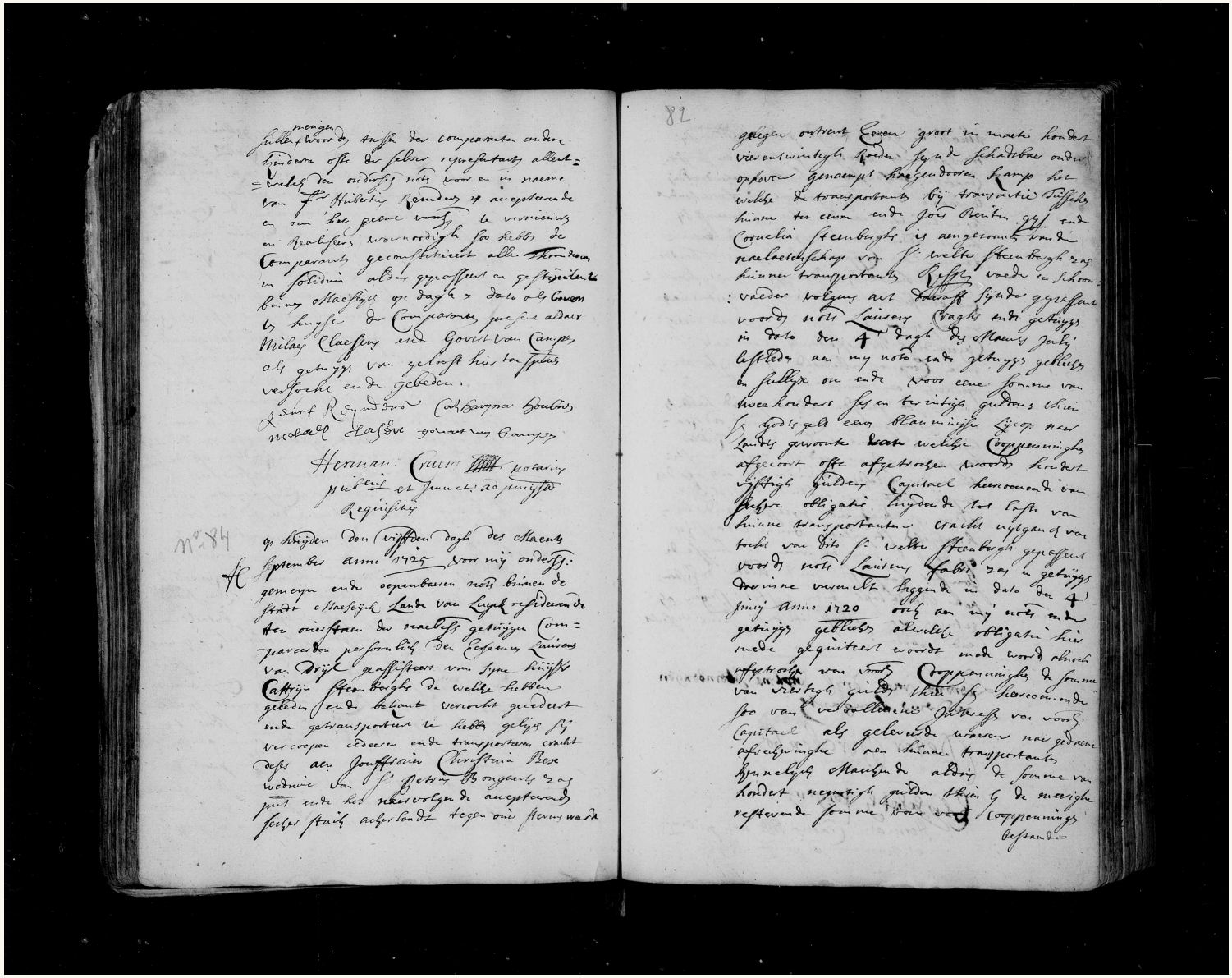
Links op fol. 80v staat de jaarlijkse uitkering van twintig rijksdaalders of tachtig gulden Luiks.

FamilySearch · open beeld 1057

18 augustus 1725 · Akte 83

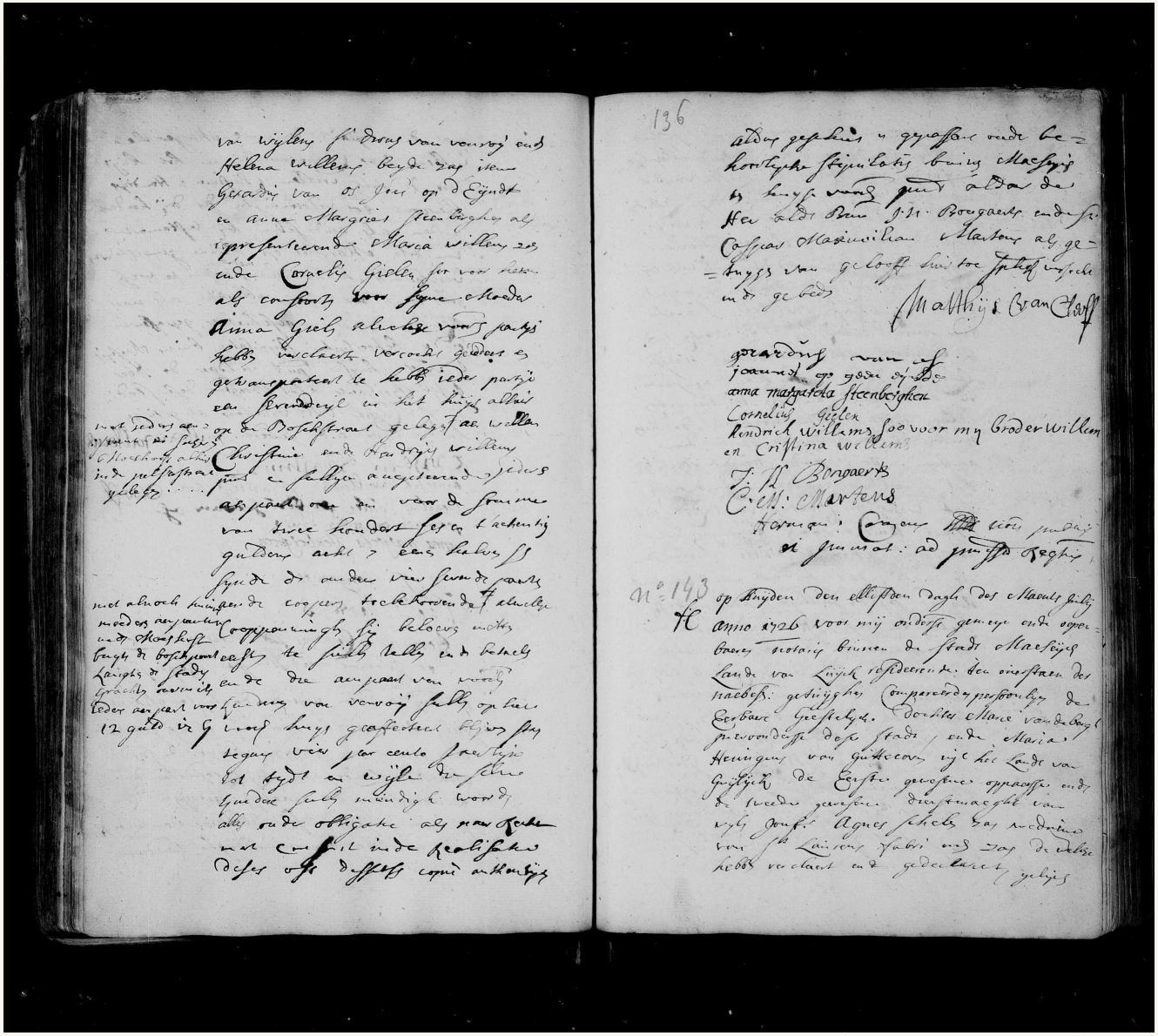
Linksboven eindigt nr. 83, met de namen van het echtpaar, de getuigen en de notaris.

FamilySearch · open beeld 1058

11 juli 1726 · Akte 143

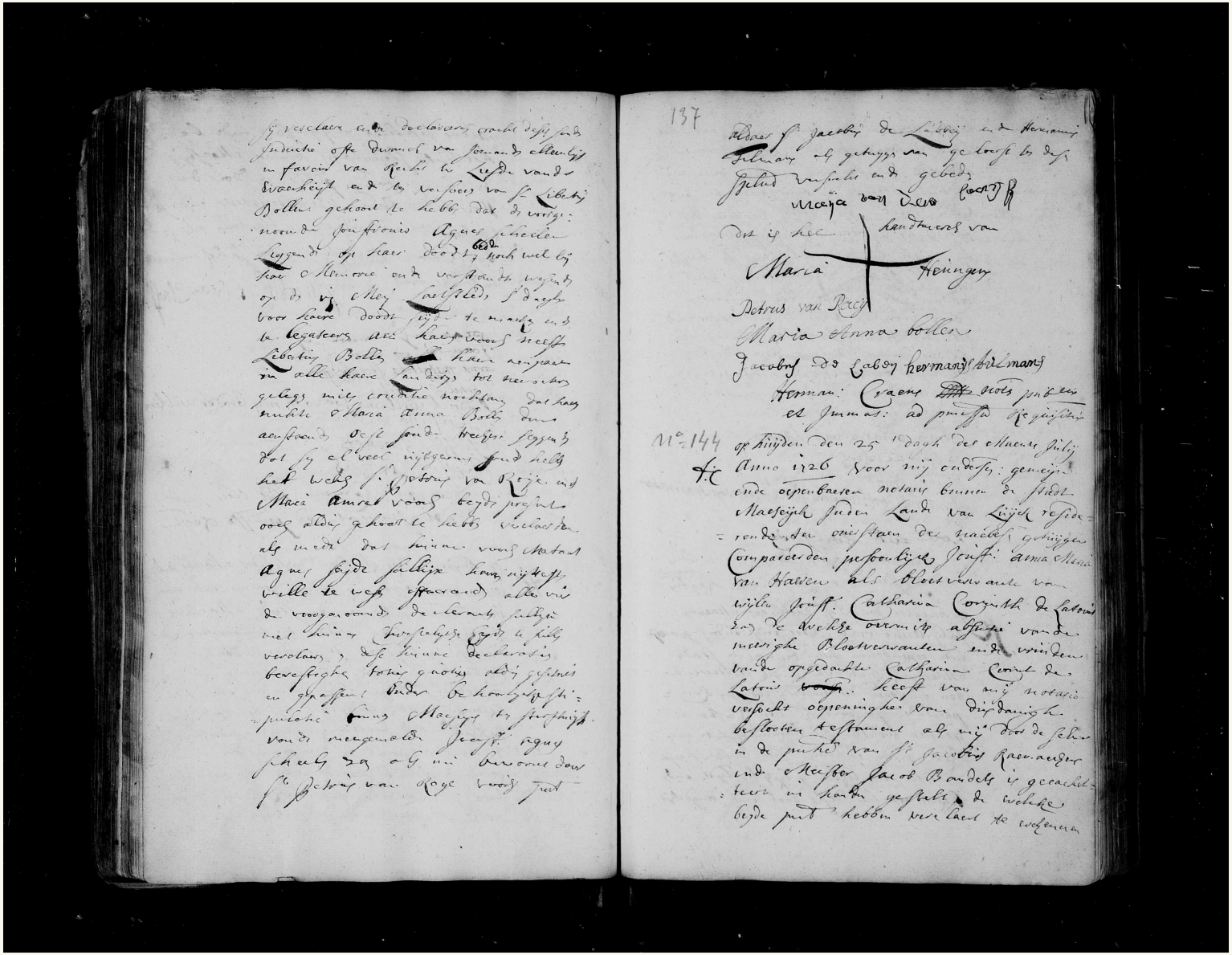
Rechtsonder begint de verklaring. Craens onderscheidt de verzorgster, de dienstmaagd en de overleden Agnes.

FamilySearch · open beeld 1113

11 juli 1726 · Akte 143

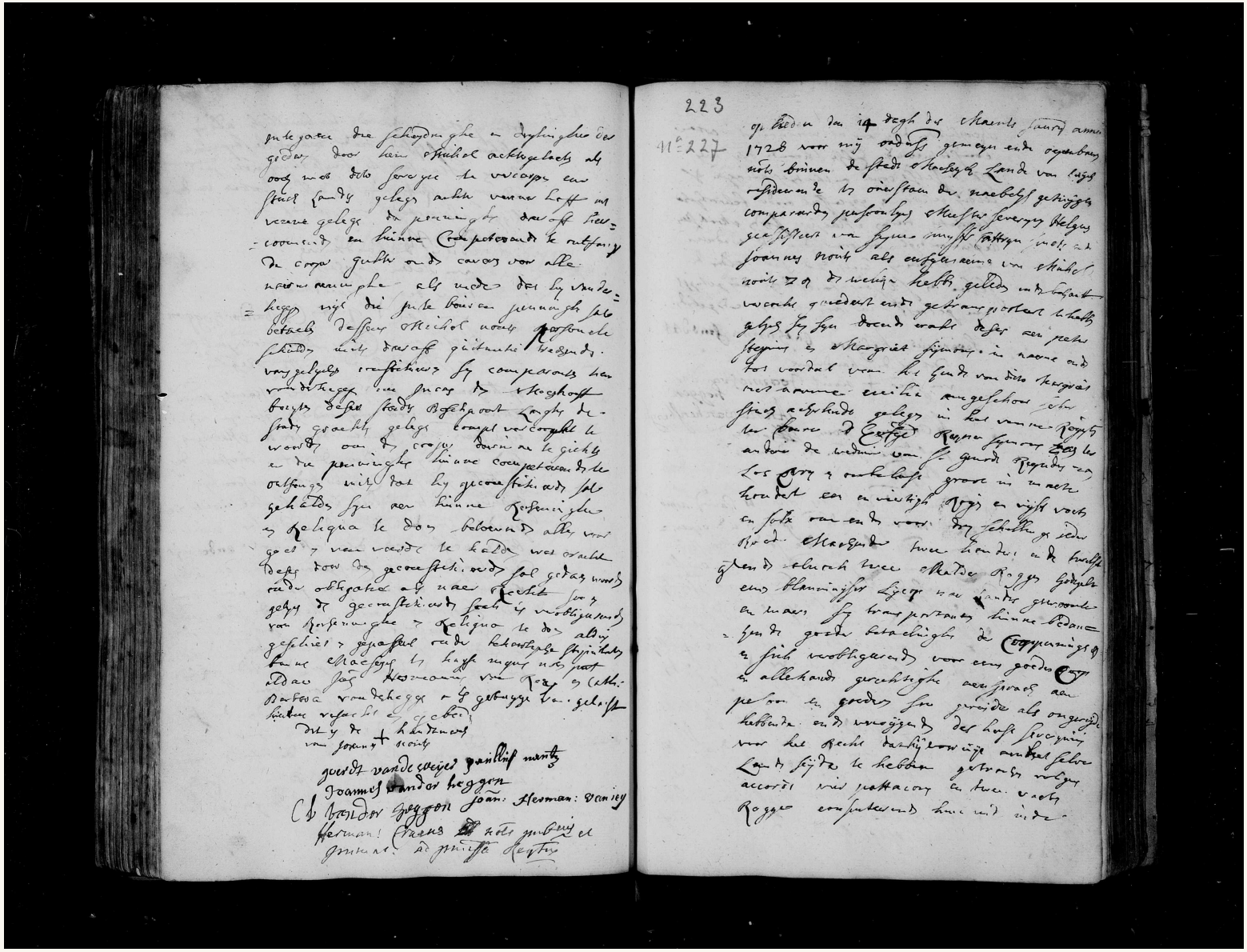
Links de verklaring over Agnes' laatste wil. Rechtsboven staan Maries naam en het kruis van de tweede verklaarster.

FamilySearch · open beeld 1114

14 januari 1728 · Akte 227

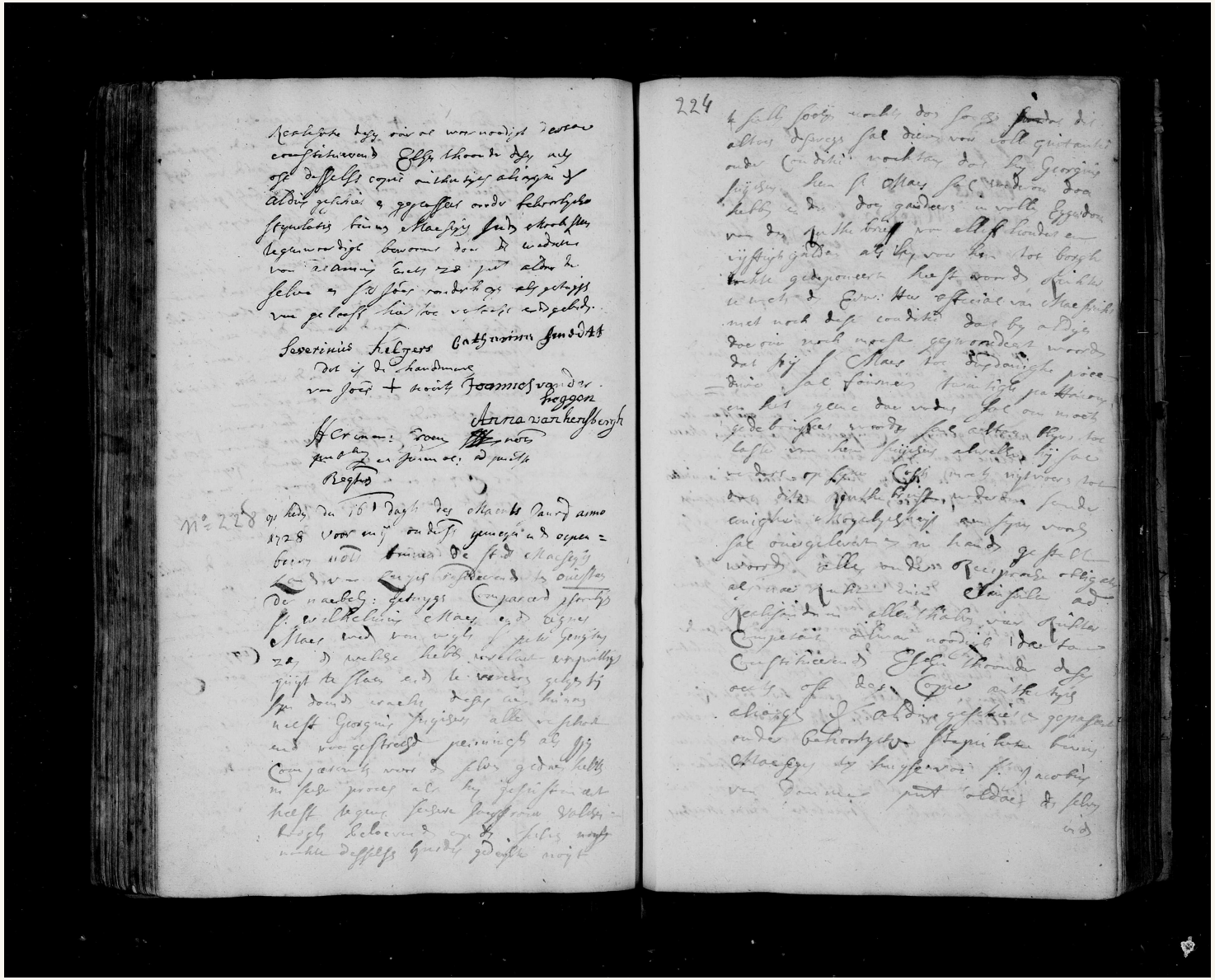
Op de rechterbladzijde, fol. 223r, staat de weduwe van Geerdt Reijnders genoemd bij de aangrenzende grond.

FamilySearch · open beeld 1200

14 januari 1728 · Akte 227

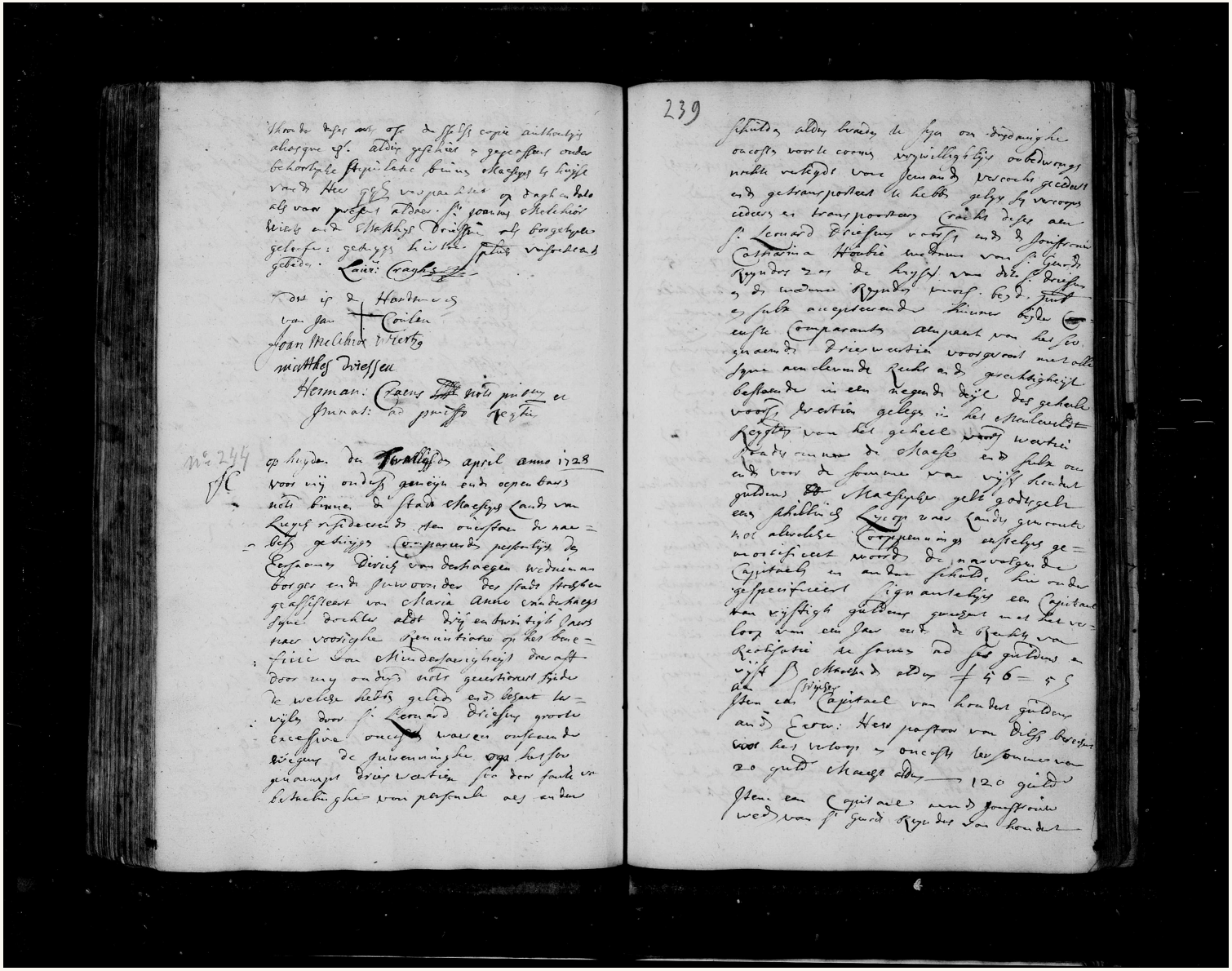
De verkoopakte eindigt links op fol. 223v. De verwijsgegevens horen bij de akte die op het vorige beeld begint.

FamilySearch · open beeld 1201

12 april 1728 · Akte 244

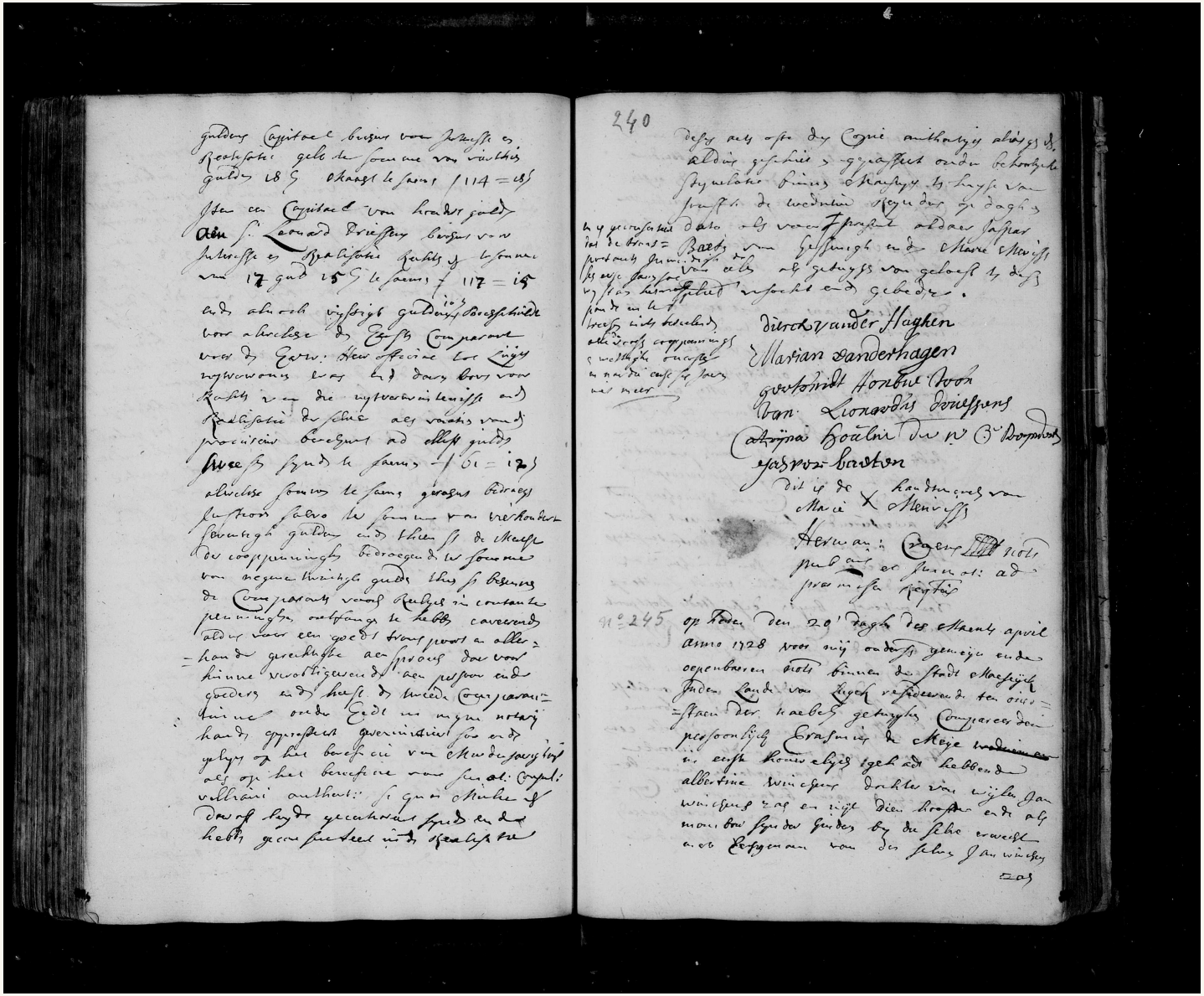
Linksonder begint nr. 244. Rechts staan de kopers, het negende aandeel, de koopsom en de eerste schulden.

FamilySearch · open beeld 1216

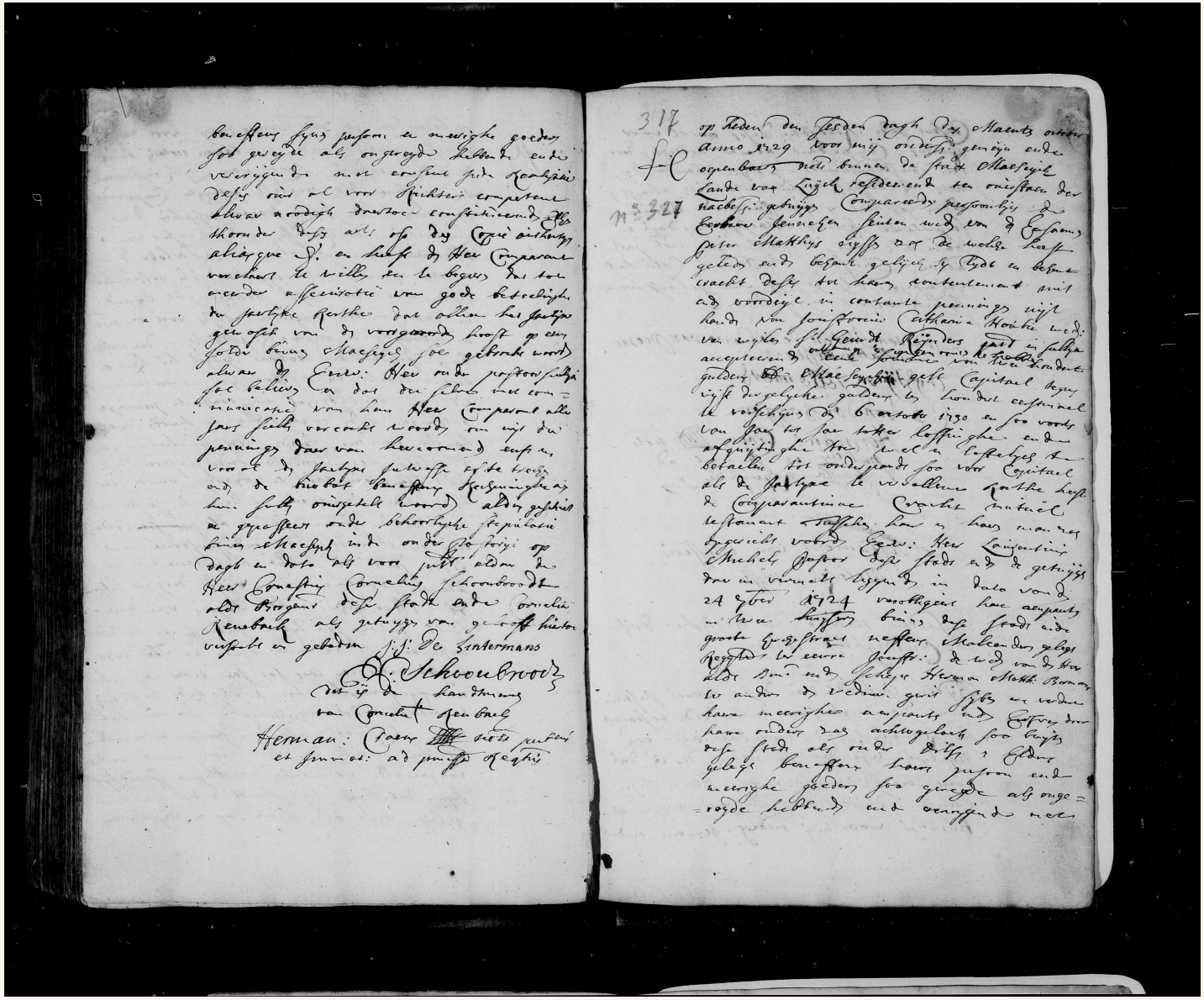
12 april 1728 · Akte 244

Links gaat de afrekening verder. Op de rechterbladzijde volgt het slot van nr. 244, boven het begin van nr. 245.

6 oktober 1729 · Akte 327

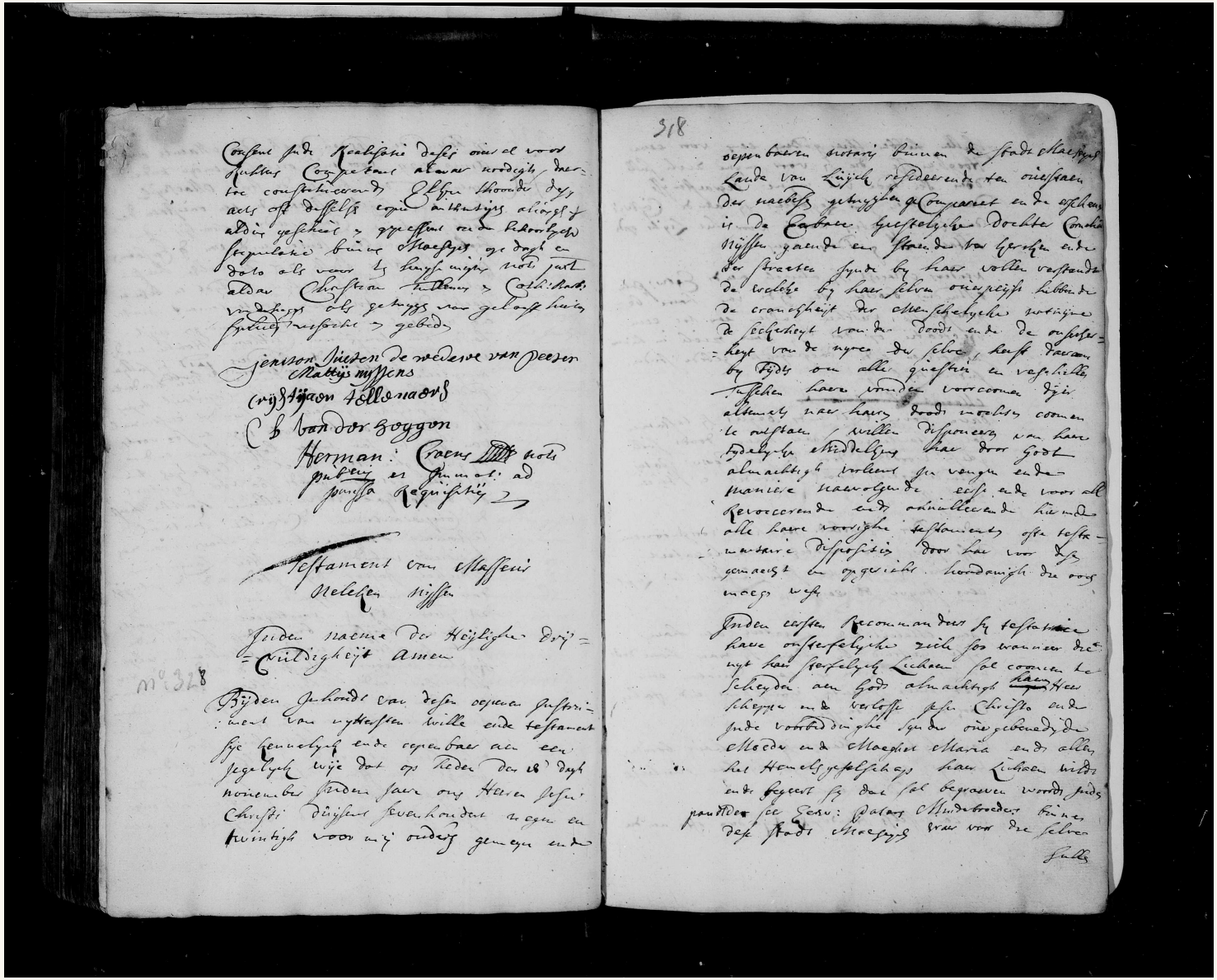
Rechts op fol. 317r staan Catharina's naam, haar hoedanigheid als weduwe, de hoofdsom en de rentevoet.

FamilySearch · open beeld 1295

6 oktober 1729 · Akte 327

Linksboven op fol. 317v eindigt de lening. De namen en handmerken volgen op de getuigenclausule.

FamilySearch · open beeld 1296